

Revista d'opinió
i informació local.
ARTESA DE LLEIDA,
novembre-desembre
de 2012. Número 261

La Femosa

P.V.P. 3€

ELECCIONS AL PARLAMENT

LA MARATÓ 2012

JMAYGES D'ANYR

Nevada del 25 de desembre de 1962, una de les més importants del segle XX, tant per la quantitat de neu que va caure, com per les baixes temperatures que es van assolir al nostre poble (Fotos: Joan Gallart, Josep Piñol i Arxiu La Femosa).

Zona del Freginal

El carrer Castell i la plaça

Noies jugant amb la neu a l'era del Jové

Carrer la Bassa, la carretera i al fons la gasolinera

El carrer del Fossar Vell amb una escultura de neu, obra de Josep Costafreda

Caramells de glaç a l'elevador del dipòsit

Edita

Agrupació Cultural la Femosa
Carrer dels Gallart, 7
25150 Artesa de Lleida (Segrià)
Telèfon: 973 167809
E-mail: lafemosa@artessalleida.cat

Coordinació i maquetació

Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet

Col.laboradors

Cèlia Argilès Andrés
 Albert Batiste Bonet
 Adolf Costafreda Castillo
 Felip Gallart Fernández
 Josep Gallart Fernández
 Lluís Gil Fontanet
 Mónica Moyano i Prieto
 Miquel A. Navarro Solé
 Joan Ramon París Oró
 Ramon Serra Batlle
 Eulàlia Solà Miró

Fotografies

Arxiu Fotogràfic de La Femosa
 Josep Mª Esteve Muñoz
 M. A. Florensa Bertran
 Josep Gallart Fernández
 Carles Gausachs
 Maria Cinta Mateu Vidal

Correccions

Eulàlia Solà Miró

Impressió

Impremta Payà, Lleida

La Femosa 2ª època
 Número 261, novembre-desembre
 de 2012
 Dipòsit Legal: L-264-1981
 P.V.P. 3 euros

Els articles que apareixen a les
 pàgines de *La Femosa* reflecteixen
 únicament l'opinió de llurs signants.

SUMARI

Imatges d'ahir	2
Efemèride	4
Pòrtic	5
Actualitat artesenca	6
Programació de les festes de Nadal i Reis.....	11
Sortides fora vila del Griu l'any 2012.....	12
Coses del terme (4): Sant Esperit	14
Cornut i pagar el "veure" que no el beure	16
Al primer assalt hem fet figa	18
Per un país de tots, l'escola en català	19
Tres anys de la consulta popular per la independència	20
Seny i coratge, amics, que el futur és nostre	21
Els inconvenients dels viatges.....	23
Somriure fàcil.....	27
Ha mort lo Wisqui	29
Nadal un conte	30
Pare	32
Mots encreuats.....	32
Entreteniments	33
Vindrà l'hivern.....	34
Telèfons i horaris d'interès	35
Enigma... ..	35

Amb el suport de:

Ajuntament
d'Artesa de Lleida

Diputació de Lleida

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

INSTITUT
D'ESTUDIS
ILERDENCS

Fundació Pública de la Diputació de Lleida

EFEMÈRIDE

50 anys de la nevada del 25 de desembre de 1962 i de l'homicidi d'un indigent a la pleta

Abundante nieve sobre la capital y la provincia

En Lèrida se alcanzó la temperatura más baja desde hace 15 años

Paralización casi total de los servicios de coches de línea y perturbaciones ferroviarias

Con las primeras horas del día de Navidad, se registró sobre la ciudad y en general sobre toda la provincia, una ligera nevada que fue alcanzando intensidad, especialmente a partir de las tres de la tarde, para convertirse en ventisca que dejó sobre las calles varios centímetros de nieve.

Es ésta la primera vez, desde hace muchísimos años —cuando fueron 30— que se registra una nevada en Lèrida, el mismo día de Navidad. La ciudad registró por este motivo, un aire típicamente navideño: e incluso los balcones instalados al público en calles, quedaron encerrados en una concha helada de bellas matrices ornamentales.

La nieve dejó las carreteras generales y comarcales en difícilísima situación al tránsito rodado, desconectándose si se han producido accidentes de importancia aunque si algunos especuladores como el ocurrido al aporajador leridano don José Ginoux, quien, cuando trasladaba a unos familiares desde Zaragoza, para asistir al entierro de otro pariente, y cerca del paraje de San Joan, sufrió un accidente mayor del viejo continente. En nuestra provincia se mantienen las mismas características de días anteriores. Ha dejado de nevar en la comarca, pero el frío es intensísimo siempre varios grados bajo cero.

Esto dificulta enormemente la regulación de los servicios de comunicaciones por carretera y ferroviaria aunque se han subsanado en gran parte las deficiencias de días anteriores.

Los servicios municipales de limpieza siguen sembrando de sal la ciudad, y retirando las masas heladas que cubren calles y aceras. Son mayores las dificultades para realizar este cometido ante la imposibilidad de utilizar mangueras ya que el agua quedaría helada instantáneamente haciendo todavía más peligroso el paso por las calles.

Los trenes circularon con normalidad, salvo algunos retrasos. El "plástico", que salió a las cinco de la tarde de ayer de Lèrida, quedó bloqueado en Manresa, y los que realizan el viaje a Barcelona, debieron desviarse por Terragona a fin de enlazar con los que pasan por la capital vecina. Ayer, aunque no nevó se registraron temperaturas extremadamente frías. Lèrida señaló una mínima de más de diez grados bajo cero, y en la Bonauja el barómetro señaló 17 grados bajo cero.

Los servicios de comunicaciones telefónicas y telégrafos, no se han visto afectados por el temporal dando salida normalmente. Dentro de la provincia, también funcionan, aunque con retrasos variables los servicios ferroviarios. No han funcionado, en cambio, las líneas de autobuses que unen la capital con la provincia ya que la circulación por todas las carreteras es muy difícil.

Noticias recibidas en la capital informan que la intensidad del temporal alcanza su punto culminante en la provincia de Lèrida, facilitando la siguiente nota sobre el estado de vialidad de las carreteras de la provincia.

Han quedado abiertas al tránsito las carreteras siguientes: C.C. 1.133 de Lèrida a Puigcerdà. C.C. 904 de Balaguer al Doll, siendo necesario el uso de cadenas para circular por ellas. Continúan cerradas las siguientes carreteras: C.C. 142 de Basterri de Aneu a Vielha, en el Puerto de la Bonauja. C.C. 149 de Pons a Ripoll, sección de Solsona a Ribes. C.C. 1.410 de Manresa a Solsona. C.C. 1.412 de Igualada a Tremp. C.L. 301 de Solsona a Basella. C.L. 511 de Isona a Coll de

existiendo ya varios sectores en que la limpieza es total y un número más de calles que, como medida de primera urgencia, se ha procedido a la limpieza de las aceras. Por otra parte, camiones de sal están siendo repartidos por la calzada de la circunvalación de Lèrida, travessias y demás, que está permitiendo que el tránsito que ayer se realizaba con muchas dificultades, se vaya acercando a la normalidad.

Sin nieve en el Valle de Arán

Desde el Valle de Arán nos comunican que, paradójicamente, es la zona menos afectada por las ventiscas. A partir de Font de Suert, se puede circular por la carretera con toda normalidad, si bien la temperatura es muy fría oscilando entre los 15, 17 e incluso 19 grados bajo cero, alcanzando en la noche los 10 grados.

Yadas, se ruega la mayor atención por parte del vecindario para evitar que la nieve se acumule de nuevo y como consecuencia de las heladas se haga más difícil su retirada.

Proyectores victas fijas Voigtlander. Establecimientos SIRERA. REPRESENTANTE. Se necesita para la venta Coelna Gas Butano. Esmaltería FASGA. LOGROÑO.

BARCELONA (A CAUSA DE LA NIEVE) PARALIZADA

Todos los servicios de tráfico de superficie, interrumpidos. -- Bloqueo en las calles de más de 33.000 vehículos

La nieve ha afectado a toda la región, registrándose en Lèrida la temperatura más baja desde hace 15 años

En casi toda España ha nevado abundantemente

BARCELONA, 26 (Cifra). — Se teme el empesamiento del tiempo aunque la temperatura sigue siendo muy rigurosa. Puede afirmarse que Barcelona quedó bloqueada por la interrupción de todos los servicios. Más de 33.000 vehículos quedaron bloqueados por la nieve en las calles barcelonesas y unas mil en las carreteras. Una masa se derrumbó y quedaron sepultados bajo la nieve barcelonesas y dos salidas, que fueron salvadas sin que sufrieran víctimas. La única víctima que se registra es un guardia civil retirado que permaneció alzado en la autopista del aeropuerto.

La Mañana, dijous 27 de desembre de 1962

Casi 15 grados bajo cero se registraron ayer en Lèrida

Continúan sin prestar servicio la mayoría de coches de línea y los trenes lo hacen con retraso

Sigue con toda intensidad la ola de frío y nieve que azota la península y en definitiva la mayoría del viejo continente. En nuestra provincia se mantienen las mismas características de días anteriores. Ha dejado de nevar en la comarca, pero el frío es intensísimo siempre varios grados bajo cero.

Esto dificulta enormemente la regulación de los servicios de comunicaciones por carretera y ferroviaria aunque se han subsanado en gran parte las deficiencias de días anteriores.

Los servicios municipales de limpieza siguen sembrando de sal la ciudad, y retirando las masas heladas que cubren calles y aceras. Son mayores las dificultades para realizar este cometido ante la imposibilidad de utilizar mangueras ya que el agua quedaría helada instantáneamente haciendo todavía más peligroso el paso por las calles.

con las telegráficas y servicios de Correos, aunque estos son deficientes con Barcelona.

La Jefatura de Obras Públicas de Lèrida facilita la siguiente nota sobre el estado de vialidad de las carreteras de la provincia.

Han quedado abiertas al tránsito las carreteras siguientes: C.C. 1.133 de Lèrida a Puigcerdà. C.C. 904 de Balaguer al Doll, siendo necesario el uso de cadenas para circular por ellas. Continúan cerradas las siguientes carreteras: C.C. 142 de Basterri de Aneu a Vielha, en el Puerto de la Bonauja. C.C. 149 de Pons a Ripoll, sección de Solsona a Ribes. C.C. 1.410 de Manresa a Solsona. C.C. 1.412 de Igualada a Tremp. C.L. 301 de Solsona a Basella. C.L. 511 de Isona a Coll de

Logo para dejar completamente expeditas las vías de circulación. Ante la posibilidad de otras nevadas, se ruega la mayor atención por parte del vecindario para evitar que la nieve se acumule de nuevo y como consecuencia de las heladas se haga más difícil su retirada.

Proyectores victas fijas Voigtlander. Establecimientos SIRERA. REPRESENTANTE. Se necesita para la venta Coelna Gas Butano. Esmaltería FASGA. LOGROÑO.

La Mañana, divendres 28 de desembre de 1962

Lèrida: BAJAS TEMPERATURAS Y SERVICIOS RESTRINGIDOS

Lèrida, 27. — Continúan registrándose bajas temperaturas que, en algunos puntos han llegado a los 17 grados bajo cero. Durante la mañana, el cielo estuvo cubierto tras la fuerte helada de anoche. Los servicios municipales y el vecindario han limpiado de nieve las aceras y calzadas, y la circulación se realiza normalmente, aunque con precauciones. Han quedado abiertas las carreteras de Lèrida a Puigcerdà y de Balaguer al Doll, y continúan cerradas las de la zona de Solsona y de Tremp. Siguen sin prestar servicio la mayoría de coches de línea. — Cifra.

lans Mata, cuyo cadáver apareció medio comido por perros y alimañas en una cueva próxima al pueblo de Artesa de Segre, falleció a consecuencia de los últimos fríos. Fue visto por última vez el día 17 y tenía aspecto enfermizo. Se descarta pues toda acción criminal en este suceso, como se pensó en principio. El muerto era natural de Cuello de Santa Cruz (Huesca), contaba 69 años y se dedicaba a la venta ambulante. — Cifra.

Lèrida: EL DIA MAS FRIO DESDE HACE QUINCE AÑOS

LÈRIDA, 26. (POR TELEFONO, SERVICIO ESPECIAL) Lèrida, que amaneció hoy bajo una espesa capa de nieve, ha conocido el día más frío desde hace quince años, al registrarse, a las 8'10 de la mañana, una temperatura de 10'2 grados bajo cero.

La nieve comenzó a caer a media mañana de ayer, día de Navidad, y por la tarde ya lucía la ciudad el consabido manto blanco. Continuó nevando durante toda la noche, alcanzando la nieve en algunos puntos de la ciudad una altura de unos veinte centímetros. Hoy apareció el día despejado y durante largos intervalos lució un sol radiante en un cielo azul, iniciándose el deshielo, aun cuando el termómetro no señalara temperaturas más altas de los dos grados.

La Vanguardia, 27 i 29 de desembre de 1962

La Mañana, dijous 27 de desembre de 1962

Sucesos en la provincia

Un hombre, comido por los perros en Artesa de Lèrida

En nuestra edición de ayer publicamos la noticia sobre el macabro hallazgo de un hombre muerto en una cueva situada en las cercanías de la localidad de Artesa de Lèrida. Según averiguaciones realizadas por la Guardia Civil del puesto de Juneda, se trató de Antonio Solans Mata, nacido el 12 de enero de 1893 en Pueyo de Santa Cruz, provincia de Huesca, soltero, de profesión ambulante. La última vez que el anciano fue visto con vida, el día 17 del mes en curso, presentaba síntomas de hallarse enfermo. El pasado domingo, cuando el peón Amadeo Besera Castelló cruzaba un campo, observó que salían varios perros de una cueva allí existente. Al averiguar los motivos se encontró con el cadáver de un

hombre, o lo que quedaba de éste, ya que el cuerpo había sido comido por los perros y zorros de la cintura para arriba, quedando tan solo las extremidades inferiores y varios huesos —entre éstos un omoplato— con evidentes señales de haber sido roídos; se supone que la cabeza y otras partes que faltan habrán sido arrastrados por las alimañas hasta una madriguera de zorros que dista unos cien metros del lugar del suceso. En la cueva han sido encontrados un par de pantalones, dos chaquetas y una botella vacía, así como un carnet de identidad completamente ilegible y una tarjeta de identidad extendida por la Guardia Civil, gracias a la cual se ha podido concretar el nombre y naturaleza de la víctima. Ha sido descartada toda posibilidad que la muerte de Antonio Solans fuera debida a crimen, suponiéndose que falleció por enfermedad natural o como consecuencia de las heladas dentro de los ocho últimos días.

La Mañana, divendres 28 de desembre de 1962

L'esborrany de la nova llei espanyola d'educació del ministre José Wert (LOMCE) és un nou atac a la immersió lingüística catalana. Segons la consellera Irene Rigau l'aprovació d'aquesta llei suposarà relegar la nostra llengua a un simple "paper residual". Des de l'any 1978, el català no havia estat tan menyspreat pel ministeri, ha lamentat la consellera.

La llista de despropòsits de la llei del senyor Wert és molt llarga. En l'esborrany la llengua catalana és relegada a quarta llengua en l'ensenyament de primària i secundària ja que estableix que el català passi a ser una llengua de les denominades d'especialitat i això suposa situar-la al darrere del castellà, evidentment, de la primera llengua estrangera i, fins i tot, de la segona llengua estrangera. Els alumnes podran obtenir el títol d'ESO o de batxillerat sense haver d'acreditat coneixements de català i l'ús de català es reduirà només a algunes assignatures i, a més, les comunitats autònomes hauran de pagar l'educació privada d'aquells alumnes que vulguin ser escolaritzats en castellà, mentre l'administració no estableixi quines matèries s'ensenyaran en català i quines en castellà.

Concentració del 10 de desembre a Lleida convocada per *somescola.cat*

La immersió lingüística és un sistema que ha funcionat a l'escola catalana tot facilitant als alumnes catalans un domini molt equilibrat de les dues llengües: el català i el castellà. Ha estat un sistema consensuat per la major part de les forces polítiques catalanes que ha contribuït a l'entesa i a la cohesió social del nostre país. Si és així, per què s'ho vol carregar el senyor Wert? La resposta és ben senzilla. El ministre Wert va afirmar que volia "españolitzar" els nens i nenes catalans i s'hi ha esmerçat. És l'eterna voluntat autoritària del

nacionalisme espanyol d'eliminar la nostra llengua per eliminar totalment la cultura i la identitat del nostre país i assimilar-nos a la seva "España" excloent i autoritària. Algú s'ha preguntat com se sentirien els espanyols si algú els volgués relegar el castellà a quarta llengua en els estudis dels seus alumnes de primària i secundària? Com se sentirien l'Aznar, el Rajoy, els d'Intereconomia, diaris com l'ABC, el Mundo, la Razón o la Gaceta? Què dirien Àlicia Sánchez Camacho, Albert Rivera i el senyor Jordi Cañas? Què faria el senyor José Wert? Com reaccionarien tots plegats? La Plataforma Somescola.cat ha cridat el govern i el país a la mobilització en suport al model educatiu català i en contra de la reforma educativa del senyor Wert. La campanya es diu "L'escola en català, ara i sempre". Des de les pàgines d'aquesta revista volem fer saber que la nostra Agrupació se sent plenament identificada amb els de Somescola.cat i amb tots aquells que defensen la nostra escola, la nostra llengua, la nostra cultura i el nostre país. En aquesta tasca sempre ens hi han trobat i ens hi trobaran.

ACTUALITAT

Cèlia Argilés

ARTESENCA

Fotos: Arxiu la Femosa, J. Mª Esteve, J. Gallart i J. Liarte

CASTANYES PER TOTS SANTS

Durant el cap de setmana de Tots Sants un grup de nens i nenes del poble, van instal·lar una torradora

de castanyes a la Plaça Major darrera de l'església, per tal de mantenir la tradició de coure i vendre castanyes.

CASTANYADA A LA LLAR DE JUBILATS

El dissabte 3 de novembre, al primer pis de la Llar de Jubilats va tenir lloc la Castanyada dels seus associats i associades.

Cada any un cop ja passat el dia de la Castanyada la junta de l'entitat organitza una trobada per tal de celebrar aquesta festa tradicional catalana. L'àpat serveix també d'excusa per trobar-se i passar una bona estona.

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA

El dia 25 de novembre els catalans i catalanes vam estar cridats de nou a votar en unes eleccions autonòmiques, aproximadament 2 anys després de les darreres. Convocades de manera anticipada degut a la gran manifestació que es va celebrar a Barcelona el dia 11 de setembre, en que entre 1,5 milions i 2 milions de persones van unir-se per exigir la INDEPENDÈNCIA de Catalunya.

El resultat al nostre poble va estar el següent:

	Nombre de vots	% del cens
Total votants	818	73,43%
Abstenció	296	26,57%
Vots nuls	7	0,86%
Vots en blanc	14	1,71%
Vots a candidatures	797	97,43%
VOTS A LES CANDIDATURES		
CIU	439	54,13%
ERC-Cat Sí	171	21,08%
PP	25	3,08%
PSC	64	7,89%
ICV-EUIA	34	4,19%
C's	25	3,8%
CUP-Alternativa d'Esqueres	23	2,83%
SI	4	0,49%
Eb	3	0,36%
PxC	3	0,36%
PACMA	1	0,12%
PIRATA.CAT	1	0,12%
FARTS.cat	0	0
UPyD	0	0
PRE-IR	3	0,36%
U.C.E	1	0,12%

ACTIVITATS DE L'ASSOCIACIÓ DE DONES

El dia 2 de desembre, l'**Associació de Dones La Pubilla**, va organitzar una visita cultural al Museu d'Artesa i una xocolatada a la plaça Major per les seves associades.

Visita al Museu de Prehistòria

Així mateix entre els mesos de novembre de 2012 i gener de 2013 s'esta desenvolupant un curs de cuina, impartit per la Ramona Costafreda i la Cinta Mateu, al que hi assisteixen una vintena de persones. La junta, també ens fa saber que per inicis de l'any vinent tenn previst organitzar un curs de *country* i un altre de la dansa del ventre.

Curs de cuina

OBRES DARRERA L'ESGLÉSIA

Durant el mes de novembre, L'Ajuntament d'Artesa de Lleida, ha dut a terme obres de millora del paviment de la plaça Major, a la zona de darrera l'església parroquial, amb la finalitat de millorar el

formigó molt deteriorat en aquest espai, del centre de la població, que dona accés cap a la Vileta i la Llar de Jubilats.

REPRESENTACIONS TEATRALS

L'11 de novembre, a les 6 de la tarda, al teatre municipal es va posar en escena l'obra *LA VERITABLE HISTÒRIA DELS 3 PORQUETS*. La producció, va anar a càrrec de **Xip Xap, Companyia de Teatre**, la interpretació d'Oscar Ribes i Jordi Granell, sota la direcció de Jaume Belló. El 24 de novembre a les 9 del vespre, es va representar al teatre municipal, l'obra *TERRA BAIXA*. La producció, va anar a càrrec de la companyia **Encara Farem Salat, SCP**. La interpretació va anar a càrrec de Ferran Aixalà, Jaume Jové, Lara Diaz i Jordi Huete. Sota la direcció d'Eduard Muntada.

El 2 de desembre, a les 7 de la tarda, al teatre municipal es va representar l'obra *POLITICAMENT INCORRECTE*, a càrrec de la companyia, **Lo Treatro d'Alguaire**.

El 15 de desembre a les 6 de la tarda, al teatre municipal es va posar en escena l'obra *ELS PASTORETS*, a càrrec de la companyia **Talia Teatre**, sota la direcció d'Alejandro Rosselló, amb més de 30 actors i actrius, músics, dansaires. Una obracarregada d'elements tradicionals de la cultura i folklore catalans.

Representació de *la veritable història del 3 porquets*

Representació de *Políticament incorrecte*

Representació de *Terra baixa*

Representació d'*Els pastorets*

1	novembre	ATRAPADOS EN CHERNOBIL
4	novembre	MATALOS SUAVEMENTE
10	novembre	SIN FRENOS
18	novembre	LAS AVENTURAS DE TADEO JONES
25	novembre	VENGANZA CONEXION ESTAMBUL
1	desembre	A ROMA CON AMOR
6	desembre	EL FRAUDE
8	desembre	SALVAJES
9	desembre	BRAVE
14	desembre	SHANGAI
22	desembre	VACACIONES EN EL INFIERNO

MARATO TV3 2012

Un any més l'Associació de Dones La Pubilla, ha estat l'entitat encarregada d'organitzar un acte destinat a recaptar diners per la Marató de TV3, enguany destinada a la malaltia del Càncer, sota el lema *La mort hauria de ser el final de la vida. El càncer, no.*

Els actes celebrats, el **diumenge 16 de desembre**, van estar una DESFILADA DE VESTITS DE FESTA, COMUNIÓ I BODA", L'ACTUACIÓ DEL GRUP DE COUNTRY ASPAVILA'T I UNA EXHIBICIÓ DE DANSA DEL VENTRE. Les actuacions i la desfilada foren preentades per la Marta Pueyo i la Carme Sirvent, que van demostrar, una vegada més el seu enginy i simpatia.

Un any més els artesencs i artesenesques vàrem omplir de gom a gom la Sala de la Llar del Poble, per tal de presenciar aquest espectacle i així també fer la nostra aportació econòmica amb l'adquisició de les entrades pel mateix. A la mitja part es va fer el sorteig de lots de regal ceditos per entitats col·laboradores. Segons ens han comentat les organitzadores es van recollir més de 1.700 euros

Les presentadores, la Marta i la Carme

Exhibició de hip-hop

Exhibició de la dansa del ventre

Desfilada de vestits

Actuació del grup de country Aspavila't

PROGRAMACIÓ DE LES FESTES DE NADAL I REIS

DIMECRES 19 DE DESEMBRE DE 2012

A les 7 de la tarda al Teatre Municipal:
Cantada de Nadal, a càrrec dels alumnes de l'Escola de Música d'Artesa de Lleida.

DISSABTE 22 DE DESEMBRE DE 2012

A les 8 de la tarda al Teatre Municipal:
Projecció de la pel·lícula: **Vacaciones en el infierno**.

DIUMENGE 23 DE DESEMBRE DE 2012

A les 6 de la tarda al Teatre Municipal:
Teatre Xarxa: Representació de "Clic!" Producció d'Elisa Jorba i Jordi del Rio, interpretació i direcció de Jordi del Rio.

DILLUNS 24 DE DESEMBRE DE 2012

A les 12 de la nit al Teatre Municipal:
Ball: Chistmas Festival amb **Tete Productions**.

DIMARTS 25 DE DESEMBRE DE 2012

A partir de 2/4 d'1 del matí al costat de la casa parroquial:

Pessebre vivent, representació del naixement
A les 7 de la tarda al Teatre Municipal:
Projecció de la pel·lícula: **Las Aventuras de Tadeo Jones**

A les 11 de la nit al Teatre Municipal:
Ball de Nadal amb el **Duet Juan i Monica**.
I a la mitja part del mateix tindrà lloc un **Bingo**.

DIMECRES 26 DE DESEMBRE DE 2012

A les 6 de la tarda al Teatre Municipal:
Projecció de la pel·lícula: **Lo Imposible**.

DISSABTE 29 DE DESEMBRE DE 2012

A 3/4 de 6 de la tarda a l'Església Parroquial:
Concert de Nadal a càrrec de la **Coral La Primavera Artesenca**

A les 11 de la nit al Teatre Municipal:
Ball per la gent gran i jove, a càrrec de **Tete Productions**, presentació de la vocalista Elia.

DIUMENGE 30 DE DESEMBRE DE 2012

A 2/4 de 7 de la tarda al Teatre Municipal:
Projecció de la pel·lícula: **Argo**

DILLUNS 31 DE DESEMBRE DE 2012

A partir de 2/4 d'1 de la nit al Teatre Municipal:
Ball de Fi d'Any amb el Grup New York

DIMARTS 1 DE GENER DE 2013

A la 1 del migdia al Casal Parroquial:
Arribada del Gran Camerlenc de Sas Majestats els Reis Mags d'Orient.

També Pessebre Vivent, al costat de la Casa Parroquial.

A 2/4 de 7 de la tarda al Teatre Municipal:
Projecció de la pel·lícula: 007:SKFALL

DISSABTE 5 DE GENER DE 2013

A 2/4 de 7 de la tarda:

Arribada pel passeig de Sant Ramon de la **Cavalcada de Sas Majestats els Reis Mags d'Orient**, que a continuació repartirà els regals al Teatre Municipal.

A la tarda també **Pessebre Vivent**, al costat de la Casa Parroquial

DIUMENGE 6 DE GENER DE 2013

A 2/4 de 7 de la tarda al Teatre Municipal:
Projecció de la pel·lícula: **Persiguiendo Mavericks**.

SORTIDES FORA VILA DEL GRIU L'ANY 2012

Josep Maria Carrera

Aquest any, també hem pogut gaudir de passejar El Griu, per aquests móns de Deu, malgrat la forta crisi que ens afecta, i així poder fer conèixer la nostra població arreu dels Països Catalans. Com ja sabeu durant l'any tenim unes sortides ja fixades pel propi calendari local i acordat amb l'ajuntament, però a més a més tenim la gran sort de poder conèixer altres realitats del nostre territori, com per exemple el passat dia **2 de juny**, que vàrem poder compartir amb altres colles, una trobada a **La Selva del Camp** amb una població de 5.500 habitants aproximadament, on el cultiu del poble és l'avellaner i la bèstia de foc *El Diabló*, que és una recreació artística de l'insecte que ataca l'avellaner. Amb totes les colles participants vàrem poder compartir una esplèndida diada de foc i un bon sopar on no va faltar les avellanes de postres, i així queda per sempre més en el record de la història del *Griu*.

L'**11 d'agost** viatjàvem cap a **Vilanova i la Geltrú**, per participar al **Tomb de Foc 2012** i amb tota la il·lusió del món per poder passar unes hores a la vora del mar i qui sap si fins i tot prendre un bany, ja que la temperatura així ho permetia. Al barri mil·lenari de la Geltrú estaven preparant l'espectacle infernal del **Tomb de Foc**, quan vaig arribar cap al voltant de les set de la tarda, amb la colla havíem quedat a les vuit i a les 9 començava la plantada

de bèsties on tothom que vulgués les podia visitar dintre del castell de la Geltrú. Els participants foren el *Drac de Granollers*, *Drac de Canyelles*, el *Griu*

d'Artesa de Lleida, *Drac de la Geltrú* i el *Drac petit de la Geltrú "Barrina"*.

A les 10 s'inicia l'espectacle infernal, a l'escalinata de la porta del castell amb el so i la il·luminació que correspon a una representació teatral, amb els personatges del *Cabró*, la *Malèfica*, els *Quatre Elements* i altres éssers malèfics.

Com cada any, en aquesta vila celebren el **Tomb de Foc** que pretén transportar-nos a un món llegendari on el bé i el mal lluiten per la seva supervivència. Val a dir que el recorregut es va fer llarg pels carrers de la població, quan arribàvem a la Plaça de l'associació dels Alumnes *Obrers* (quin nom), ja no sabíem on era el bé ni el mal, crec que es van perdre pel camí. A la Plaça vàrem fer les enceses finals de lluïment i el corresponent final de festa, després sopàrem tots junts al voltant de les tres de la matinada, excessivament tard pel meu gust, però és així, és l'aventura de voltar per la diversitat dels territoris, cada un té la seva manera de fer.

El **31 d'agost** cap a **Alcarràs** faràs cap *Griu*, ja que la colla de diables d'Alcarràs *Som i Serem* complia 15 anys i van voler que els acompanyéssim en aquesta data tan assenyalada, val a dir que no és la primera vegada que el *Griu* participa en les festes d'aquesta població junt amb la Puput d'Alcarràs, i també cal dir que han après a fer lluir les nostres bèsties. Tot va començar amb un correfoc pels carrers de la població on el *Griu* no va participar, només diables. El final de festa a la Plaça de la Església on tenien preparat un grup de música de Roc-punk, molt dur! Vàrem fer les enceses aL ritme

d'aquesta música tota una novetat per nosaltres i la veritat sigui dita, no encaixa amb IES formes tradicionals del foc, no ajudava en el joc de la plasticitat de l'espectacle. Ells van vindre a Artesa i varen poder comprovar l'autèntic gust que dóna un grup de música, acord amb el bestiar de foc i suposo que van pretendre imitar-nos, potser en una altra ocasió podran millora-ho, però la nostra forma de fer agrada a les colles, i l'estem exportant a totes les poblacions que ens han visitat prèviament i és per això que ens hem de sentir orgullosos, de fer que agradi l'espectacle del bestiar de foc. Amb aquestes noves formes de fer i de potenciar les nostres tradicions cap a uns nous temps, sense perdre l'arrel d'identitat catalana, cal felicitar la colla Som i Serem pel bon espectacle ofert amb molt de foc i llum, i el final de festa amb un castell de foc esplèndid que ja voldríem poder oferir nosaltres. Per molts anys pugueu fer tantes bones obres amb els mateixos manobres!!!. Salut .

Montoliu de Lleida!!! tal dia farà un any, el passat **15 de setembre**, tota la tribu del griu inclosos els diablons petits, anem cap a la població veïna de Montoliu per fer una cercavila amb motiu del **Correllengua 2012**. Participants, *Grup de Grallers* i *Puputs* de Montoliu de Lleida, el *Griu d'Artesa de Lleida*, *Bestiari d'Alcarràs Som i Serem*, *Cobla de Sacaries* de Sudanell i els gegants de la població. Tots preparats començàvem el cercavila amb un ambient esplèndid i amb ganes de cremar, especialment els més petits, ja que era la primera sortida fora vila que feien. Tot rullava com una seda fins que arribàrem a la Plaça de l'Església on calia fer enceses de llum per part de tots. Va iniciar primer la colla de la *Puput d'Alcarràs* i tot seguit iniciem nosaltres amb els més petits i de sobte al

pati de la vora de l'església surten unes flamarades increïbles pel damunt de la tanca i darrera la porta, els més petits s'espantaren i els grans també. Al veure que prenia unes dimensions considerables, els veïns connectaren una mànega d'aigua i amb cubells intentaren apagar el foc, però no se'n sortien, semblava les pel·lícules de l'oest!!! renoi quin espectacle!!!, no calia ni que ens haguéssim fet fer l'espectacle, carai!! cremem un rostoll de matolls i ja tenen foguerada i espectacle, estàvem tranquils perquè no corria perill aparent la crema d'aquells herbassars del pati abandonat, propietat de *la Caixa*. Us podeu imaginar la resta, de patis sencer edificar, que estrany, be quan es va cremar l'herba seca, es va apagar, punt i final, després vam continuar com si res, com uns bons professionals que som, fins arribar al local social, espectacle final i cap a sopar entrepà s'ha dit. Després els que ens vàrem quedar una estona més, gaudirem de l'actuació de *Republika Ska* fins a la matinada. Cal felicitar la colla del jovent de Montoliu per la bona organització d'aquesta festa reivindicativa i especialment en aquest moments històrics de gran transcendència pel nostre país, on cal reforçar ara més que mai la unitat, els valors de la nostra cultura i tradicions.

Salut i Independència .

COSES DEL TERME (4): SANT ESPERIT

Adolf Costafreda

Remenant en l'**Arxiu fotogràfic de La Femosa** vaig trobar unes fotografies velles (d'uns quaranta anys) les quals, a hores d'ara, si no les aprofito per il·lustrar aquest article, ja les podríem llençar a la paperera perquè, d'aquí a pocs anys, ningú seria capaç de relacionar-les com a fotografies d'un lloc concret del nostre terme. Doncs, per aprofitar aquestes fotografies, m'he posat a escriure aquest article. Tot i saben que estic parlant de coses que ja no hi són La partida del terme que coneixem com Sant Esperit, antigament era un terme que pertanyia a l'*Hospital*

Antiga gravera de Sant Esperit

del Sant Esperit de Lleida i d'aquí li ve el nom, encara que no sempre, en els documents surt amb aquest nom. En uns documents que em va passar el Josep Gallart (*lo Bep*) aquest terme surt amb el nom de *Mas d'en Riquer*. Que la quadra de terra

Galeria de l'antiga gravera

vulgarmente llamado Mas den Riquer, que es de la encomienda, y Hospital de Santo Spiritu de la ciudad de Lérida... Segons aquest document que està datat a l'abril de 1741, aquest mas es trobava als confins del terme i lloc d'Artesa i lllinda, a orient i a serè amb el dit terme d'Artesa i a sol ponent i migdia amb el terme de *la Cogullada*, el qual és propietat dels canonges de la santa església catedral de Lleida. Aquesta quadra d'uns cent jornals de terra, després de la guerra 1640, va quedar sense cap arrendatari, es van enrunar les cases i colgar la bassa de reserva d'aigua. En no haver-hi espones, l'aigua de les pluges havia argallat tota la vall per la qual cosa feia inviable el conreu. D'aquest document es desprèn com una mena de recomanació; refer la bassa i fer una cabana coberta per aixoplugar-se en temps de pluja i, segurament, que això es va fer perquè fins als anys noranta hi havia encara en peu una cabana de molt bona tàpia de la qual la gent en deia *Maset de Sant Esperit*. Aquest maset que jo el recordo molt bé, era de planta rectangular amb teulada d'un sol vessant

Morro de serra on hi havia el Mas de Riquer

Panoràmica de la vall de Sant Esperit

la qual, darrerament, s'havia esfondrat. La porta, de pedra molt ben tallada, era encarada al sol ixen. Tenia les quatre cantonades de pedra i, a l'interior, hi havia una llarga menjadora per a tres parell de mules o de bous, també tota de pedra ben picada. Fa tan sols deu o dotze anys que els actuals propietaris el van enderrocar. No feia cap nosa on era, però segurament ho van fer per aprofitar les pedres picades de tan bona qualitat. Si de la cabana en tenim constància no és així de la bassa. Sabem, però, que després de la construcció dels dipòsits d'Alfés, al propietari de llavors d'aquesta finca, Salvador Jové, com agraïment per les facilitats que havia donat als d'Alfés per deixar passar les canonades per dins de la seua finca, li van posar una aixeta amb una clau per poder-la obrir sempre que volgués. Amb aquesta aixeta, el Jové, ja podia llaurar la bassa si és que hi era. Al mateix pla que hi ha els dipòsits d'Alfés, en un sortint, al costat de la vall de Sant Esperit, hi havia el primitiu *Mas d'en Riquer* o, almenys, les restes d'una construcció medieval com ho demostren les pedres picades i les ceràmiques que hi surten.

I bé, tornem al començament, tornem a parlar d'aquelles fotografies velles sobre les quals encara ens cal una altra explicació. Al costat de llevant d'aquesta finca, a tocat de la carrerada o camí ramader, hi havia una gravera on tothom hi anava a fer grava per les seues necessitats. Llavors la grava s'havia de fer a cops de pic i carregar-la al carro amb la pala. Com en totes les graveres, hi havia zones on la grava era més fluixa i, per això, més fàcil d'extreure, en canvi, en altres llocs, la grava era més grossera, més plena de pedres grosses. Com que tothom anava als llocs on era més fàcil

d'estovar-la, amb els anys (amb molts anys) aquesta semblava un vesper ple de forats. Un cop deixada de fer servir, aquest gran clot de la gravera es va fer servir d'abocador de brossa i de runes fins a deixar-lo ben ple.

Per il·lustrar de com era aquesta gravera ens han quedat unes fotografies irrepetibles.

Penso que, per a poder publicar (tot i que ja són només un record) ha valgut la pena de fer aquesta marrada.

Cartell - Lloc on era la gravera

CORNUT I PAGAR EL "VEURE" QUE NO EL BEURE

Cèlia Argilés

El dia 11 de setembre, milers i milers de catalans i catalanes (entre 1,5 Milions i 2) ens vam manifestar a Barcelona, sota el clam d'INDEPENDÈNCIA. Aquesta manifestació, va posar en evidència que l'independentisme a Catalunya havia augmentat

considerablement, el poble va parlar i va deixar clara la seva voluntat de voler decidir democràticament sobre el seu futur.

Són tantes i tantes les raons que ens impulsen a continuar en aquesta línia, que es fa difícil poder entendre com encara hi ha gent que ho posa en dubte o està atemorida davant d'una possible independència de Catalunya.

Setmana rere setmana, els catalans i catalanes som atacats, menyspreats, anorreats, no solament per la societat civil espanyola, sinó també per la classe política que, teòricament, hauria d'estar la més respectuosa pel lloc que ocupa. Però com ja sabem que el nom no fa la cosa, els polítics espanyols, treballen a marxes forçades, i sense adonar-se'n, perquè Catalunya esdevingui Estat propi. No es tracta sols d'un clar espoli fiscal, en què dia a dia els diners que generem a Catalunya, marxen i no tornen, cosa que també és important. Es tracta d'una aniquilació de la societat i la cultura catalanes, un autèntic genocidi que pretén la desaparició de la societat catalana. Espanya no ens ha volgut mai, més que pels diners, i no acceptarà mai la pluralitat desitjada de convivència pacífica de diferents nacions en un mateix territori. Per això, únicament busca

crear enfrontament, divisió, malestar, odis i recels que justifiquin el seu únic propòsit: la recentralització de tot el poder en mans de l'Estat espanyol i la negació de l'estat de les autonomies. I el que és més inversemblant, és que a sobre ens volen fer creure que la culpa és nostra, que nosaltres "catalans i catalanes" som els insolidaris, els separatistes, els que no volem complir les lleis, els que hem estirat més el braç que la màniga (i ara és l'Estat qui ens "dóna" amb interessos els diners per arribar a fi de mes), els que infringim la llibertat d'escolarització que tenen els pares/mares...realment som **cornuts i paguem el beure** des de fa més de 300 anys. L'Estat de les autonomies, és el malson dels catalans/es, a ben poca cosa ens ha dut, no ens hi sentim identificats/des i no cobreixen els nostres anhels com a poble. Van estar la sortida endavant

en un moment de transició política que amb el pas dels anys s'ha demostrat insuficient.

Ja n'hi ha prou d'intentar entendre el comportament d'Espanya, ja n'hi ha prou de ser tan condescendents, ha arribat el moment de dir prou a aquest Estat que ens oprimeix, ens extorsiona i no ens respecta.

El darrer atemptat, és l'esborrany de l'avantprojecte de la nova llei d'educació, que relega el català com a **quarta llengua** en l'educació. La Constitució Espanyola, a la qual podem anomenar la intocable, (doncs es veu que ha de perdurar pels segles dels segles), fixa la cooficialitat de les llengües, i diu textualment - i en castellà per evitar que la traducció distorsioni el sentit- : *El castellano es la lengua española oficial del Estado... Las demás lenguas españolas serán también oficiales en las respectivas*

Comunidades autónomas de acuerdo con sus Estatutos.

Per tant, es fa una directa remissió a la regulació que es faci en els Estatuts d'autonomia, i el mutilat Estatut d'autonomia de Catalunya, un cop passat el ribot del tribunal constitucional, diu en relació a la llengua: *La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públiques de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.*

Ara resulta, que poden modificar l'estatut d'autonomia que ha estat refrendat pel poble català amb una llei orgànica aprovada només des de Madrid, i sense que hi puguem dir ni piu. Veieu com quan convé les lleis es modifiquen en un tres i no res? El ministre d'Educació, Senyor Wert, per posar-hi més salsa a la cosa va respondre a les crítiques a la seva llei educativa, amb un to sarcàstic, dient "*soy como un toro bravo me crezco con el castigo*".

No sé a quin càstig es refereix, i de fet m'és igual, ara, sí que li accepto que es defineixi com un brau i que ara passi a ser ell qui dugui banyes. Ja veu senyor ministre, tot evoluciona, i ara ens canviem els papers, segueix còmodament per tal de **veure** com la gent catalana li plantarà la canya, vegi a què condueixen els seus odis i animadversions, el seu poc respecte per la pluralitat i la diversitat, aquesta mala fe, en definitiva, aquest to arrogant que usen que té sens dubte darrera seu, un clar deix franquista.

Senyor Wert en un temps no gaire llunyà, vostè serà el cornut, ja que s'ha ofert voluntàriament, i pagarà el "**veure**" -com Catalunya esdevé Estat Propi-, que no el "**beure**". El beure ja el pagarem els catalans/es que hi tenim la mà trencada. Això sí, serà per brindar pel nostre futur lluny d'aquesta Espanya rànica. Ah! ...però sàpiga, per si vol alçar la copa, que el brindis serà amb cava català.

**PER UN PAÍS DE TOTS,
L'ESCOLA EN CATALÀ**

SOM
escola.cat

AL PRIMER ASSALT... HEM FET FIGA

Adolf Costafreda

Qui ho havia de dir que, amb l'engrescament sorgit després del darrer ONZE DE SETEMBRE, a la primera prova, fariem figa. Res no ho feia preveure, però les coses són com són i res es pot objectar davant d'uns resultats electoral amb la més alta participació de votants. No sóc analista i, per això, a mi sí que m'ha descol·locat.

Després de la gaia manifestació de l'11 de setembre, amb aquell engrescament col·lectiu prenyat d'eufòria

independentista, semblava que el camí cap a la sobirania del nostre país era (com aquell que diu), faves comptades. En parlava tothom en qualsevol lloc, tertúlia o mitjans de comunicació, tant catalans com no catalans. La tan somiada independència ja la tocàvem amb la punteta dels dits.

Txo!, mula, para el carro. Frenada sobtada. Què ha passat?. Segurament que els resultats sorgits de les urnes no han estat favorables als desigs o aspiracions del partit de Convergència (i Unió, amb l'impresentable Durant Lleida, val més no parlar-ne) o, més concretament, als desigs o aspiracions d'Artur Mas, el qual, també engrescat amb el milió i mig de la manifestació de l'11 de Setembre va agafar la torxa del liderat d'aquest desig i, sense pensar-s'ho gaire, va dissoldre el Parlament i va convocar eleccions anticipades amb l'esperança que, amb les noves eleccions, les urnes li donarien una majoria absoluta per sentir-se legitimat per tirar endavant el procés independentista, però, amb sorpresa, va veure que els catalans no solament no li van donar la majoria absoluta que ell demanava sinó que, dels 62 escons

que tenia abans de les eleccions, el deixaven en només 50. La frustració de Mas, penso, havia de ser enorme, almenys momentàniament. Per sort de l'independentisme, la pujada de ERC va amortir el que hauria estat un desastre.

Segurament que als catalans no els va agradar gaire que el president Mas es presentés com el nou Moisès que portaria la nació catalana a ser un nou estat d'Europa. Potser el van trobar massa pretencios i teatral i que, el que calia, era que no fos l'únic a lluitar per aquesta difícil tasca, ja que, la independència de Catalunya ha de ser cosa de tots i no d'un únic líder.

He de confessar que jo, com independentista, tan em fa si la independència de Catalunya ve per la dreta o per l'esquerra, per l'impuls d'un sol home o per l'esforç de molts i, per això, el resultat de les passades eleccions em van decebre molt. No, no veig lluny la independència, només cal que al nou Parlament els diputats, en una gran majoria, es posin d'acord per convocar, d'una vegada per totes, el tant somniat Referèndum.

Hem fallat en el primer assalt, però en un combat, de botja, per exemple, el primer assalt no vol dir res, el que cal és guanyar el combat i, en aquest combat, hi hem de posar el coll tots i sense cap excusa.

PER UN PAÍS DE TOTS, L'ESCOLA EN CATALÀ

La Redacció

El 10 de desembre, coincidint amb la commemoració del Dia Mundial dels Drets Humans, milers de persones, convocades per **somescola.cat** i sota el lema "**Per un país de tots, l'escola en català**", es van concentrar en més de 65 municipis catalans per defensar el model d'escola catalana i rebutjar la proposta de llei d'educació que va fer pública la setmana anterior el ministre del govern espanyol José Ignacio Wert". En les concentracions fetes arreu del país es va llegir un manifest que mostra la unitat de la societat civil catalana en defensa del sistema d'immersió lingüística i que reclama al

Concentració de Lleida convocada per **somescola.cat**

Govern català fermesa i contundència en el rebuig d'un avantprojecte de llei que ataca el model d'escola impulsat a Catalunya des de l'inici de la democràcia. A Lleida la concentració, en la que hi van participar més d'un miler de persones, va tenir lloc a la plaça de la Pau, davant la Subdelegació del Govern espanyol a Lleida.

A la convocatòria de **Somescola.cat de Lleida** s'hi van sumar també associacions, sindicats i membres de tots els partits polítics excepte el PP. El portaveu de **Somescola.cat** a Lleida, Josep Maria Forné, es va mostrar molt satisfet per la quantitat de ciutadans i ciutadanes que van sortir al carrer en defensa del català a l'escola.

Durant l'acte es va llegir el **manifest unitari de somescola.cat**, com a la resta de ciutats i pobles de Catalunya, i es va acabar amb *Els Segadors* i crits a favor de la independència de Catalunya. El

manifest, que reproduïm a continuació, el llegiren dos alumnes de batxillerat, Francesc Agustí de l'IES Màrius Torres i Rosa Cabús del Col·legi Claver.

MANIFEST DE SOMESCOLA.CAT LLEGIT A LA CONCENTRACIÓ

Les entitats que formem Somescola.cat tornem, després de gairebé dos per afirmar ben fort i més convençuts que mai:

Per un país de tots, l'escola en català! Ho fem avui, dia 10 de desembre, Dia Mundial dels Drets Humans, per exigir que el català, llengua pròpia de Catalunya, ocupi a les nostres escoles el lloc que li correspon i continuï essent la llengua vehicular dels aprenentatges.

AFIRMEM

o Que considerem l'ensenyament un element clau de país i per això refermem el nostre compromís per una escola catalana, de qualitat, equitativa, que tingui ben present la cohesió social i que tendeixi a l'excel·lència.
o Que les llengües no han de ser mai percebudes com un problema, sinó com una oportunitat. Volem que, en acabar els seus estudis obligatoris, l'alumnat de Catalunya sigui, com a mínim, trilingüe. Això vol dir que

sigui competent -i que ho demostrï- en català, castellà i una altra llengua estrangera. En el món global en què vivim, el coneixement de llengües ens obre portes i ens fa competitiu.

o Que separar l'alumnat de les nostres escoles per raons lingüístiques seria un error pedagògic molt greu que comportaria riscos molt elevats de fractura social.

o Que és al nostre Parlament a qui correspon, d'acord amb les seves competències, dissenyar el model educatiu que es consideri més idoni per assolir els millors resultats i que és al Govern a qui correspon fer complir les lleis del Parlament. Per això, Somescola.cat demana al nostre Govern que no cedeixi en cap dels aspectes que s'expressen al títol II de la Llei d'educació de Catalunya (LEC), pel que fa a la política lingüística, i li recorda que compta amb el nostre suport per defensar-los.

SUBRATLLEM

o Que l'avantprojecte de la nova Llei d'educació (LOMCE) del ministre Wert és inacceptable a Catalunya, perquè proposa una contrareforma educativa retrògrada, recentralitzadora, harmonitzadora, inútil i que no serveix per preparar l'alumnat català per fer front als reptes que la situació actual planteja.

o Que l'avantprojecte de llei esmentat representa una ofensiva global contra la possibilitat d'establir currículums adequats a la nostra realitat, conculca la capacitat del Parlament de Catalunya per decidir sobre el model educatiu i no respecta el que ha legislat el nostre Parlament a partir d'un amplíssim consens polític i social.

o Que l'obsessió malaltissa i preconstitucional del senyor Wert envers la llengua catalana es concreta a equiparar-la a la categoria d'"Especialitat" -al mateix nivell que la tercera llengua estrangera-, anima a obrir definitivament la porta a la segregació de l'alumnat per motius de llengua dintre del mateix centre educatiu i preveu la subvenció de centres de titularitat privada que s'avinguin a fer l'ensenyament en castellà.

EN CONSEQÜÈNCIA

o Somescola.cat manifesta el seu rebuig frontal a aquest projecte de llei (LOMCE) i constata que la gravetat del moment és màxima. Mai ningú no s'havia atrevit a proposar-nos que esborréssim 35 anys d'escola democràtica catalana, avalada i reconeguda com una experiència d'èxit. o Somescola.cat demana al nostre Govern la màxima contundència en la defensa d'un patrimoni pedagògic que hem construït entre tots.

o Somescola.cat es compromet a continuar treballant units, la societat civil i tots els centres escolars i educatius de Catalunya, en defensa de la nostra escola, que és garantia de futur per als nostres joves i per al país sencer.

PER UN PAÍS DE TOTS, L'ESCOLA EN CATALÀ!

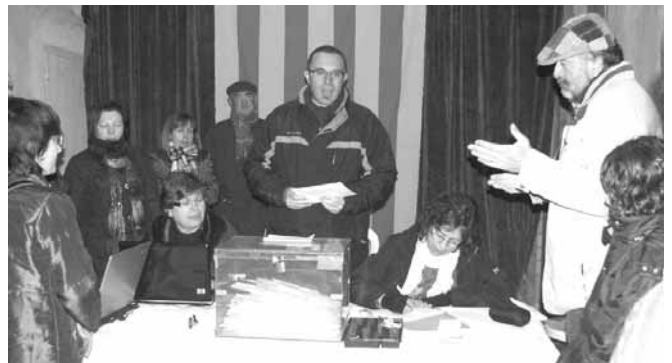

TRES ANYS DE LA CONSULTA POPULAR PER LA INDEPENDÈNCIA

La Redacció

El 13 de desembre de 2009 celebravem al nostre poble una consulta popular per la independència, han pasat, per tant, tres anys d'aquest esdeveniment i ara sembla que la tenim molt aprop. Caldrà tenir molta calma, treballar molt i no desesperar perquè en la pròxima consulta que celebrem assolim la plena sobirania del nostre país. Després de tres cents anys, no en vindrà d'una mica més.

SENY I CORATGE, AMICS, QUE EL FUTUR ES NOSTRE!

Eulàlia Solà

Mentiria si digués que em van agradar els resultats de les passades eleccions del dia 25 de novembre al Parlament de Catalunya. Em vaig quedar desinflada, com si m'haguessin donat un cop al cap i tota jo era un desconsol. Vaja que aquella nit no vaig dormir. I ara què, pensava entre mi.

CIU baixaria, era de preveure perquè si un llençol s'estira per diferents bandes alguna n'hi ha que es queda nua, però malgrat que ja hi comptava, mai no hauria suposat que perdessin dotze escons (de 62 a 50), que socialistes baixaria també ja ho vèiem a venir i, acostumats a les estadístiques, perdre'n vuit no els va semblar tan greu, gairebé fardaven de victòria (increïble!). El PP en va pujar un, estaven al·lucinat (jo també de veure aquesta estranya explosió d'alegria), Ciutadans en treia nou!! (orgasme total! Quina passada de triomf!) ben segur que van arreplegar els renegats d'Unió (massa per ells encetar el camí sobiranista de Mas, lluny dels mercats espanyols!, la misèria!), també van estirar algun espanyol del PSC-PSOE i, sobretot, els vots dels qui no votaven mai, "porque a las elecciones catalanas yo no voto" (paraules textuais de la mare d'un alumne de secundària d'un institut de Lleida). La Cup va entrar amb tres (majos els xicots i xicotes, però valia la pena presentar-se precisament ara, i partir el vot independentista?) molt assemblearis, d'acord, però aquest lloat procediment no deixa

de ser un perill si un espavilat es cola als debats, un espavilat prou hàbil i benparlat per tòrcer el camí amb les idees més brillants, però impossibles (ull viu nois!és una manera de tòrcer el rumb) Iniciativa-Verds, en puja tres, ja va bé, la suggestiva frase "dret a decidir" els ha funcionat, però "dret a decidir què" que puguem decidir el nostre futur, només faltaria! També ho diuen més fluxet els socialistes i els seu tronat federalisme. Com poden preconitzar una relació que ja va fracassar al S. XV amb el matrimoni confederat de la reina castellana Isabel I i Ferran II rei de Catalunya i Aragó? (a aquesta unió van seguir tres segles de decadència, fins al XVIII en què la burgesia catalana va remuntar l'economia). Que no s'han llegit la història aquests? Què no observen el present?.

Un rèquiem i un minut de silenci per Solidaritat (ho vaig sentir, em queien bé, hi havia gent amb possibilitats, però hi ha més dies que llonganisses, temps al temps). I el que va ser el sum sum corda del triomf va ser ERC i els seus vint-i-un escons!, van doblar amb escreix!. No s'ho creien ni ells. Veient tot aquest panorama, em vaig quedar com deia- desinflada. Em vaig adonar que ens esperava molta feina i més d'un ensurt. Quins eren els acords possibles i fiables? Quan ERC va dir que no volia formar part de l'equip de govern amb CIU em va doldre de veritat. La gent que vam apostar

per l'independentisme decidit d'aquest partit, ¿ a qui havíem dipositat la confiança? A un partit que es guardava els trumfos a la màniga per no cremar-se? On quedaven les seves promeses? Que pensaven treure majoria absoluta potser? No sabia per on agafar-ho. Sóc conscient que molts votants independentistes ens havien tocat a la línia de flotació i teníem la moral per terra. Amb tot això CIU que fins al moment i durant tota la campanya havia

liderat un sobiranisme triomfalista estava amb l'ànim trinxat. Com arregar aquestes engrunes per construir quelcom semblant a l'ltaca promesa? A les Espanyes ho veien com un fracàs de l'independentisme, mentre que els europeus, més objectius, amb un llapis a la mà i fent números, començaven a dir que "havia baixat Mas-CIU, però que el vot independentista havia pujat". I això és cert, el vot independentista si sumem (CIU, ERC, CUP, 50% d'Iniciativa-Verds, els vots de Solidaritat) pujarien exactament 1.937.673 vots. No hi he sumat cap vot socialista. En el supòsit que alguns ens votessin arribaríem fàcilment als 2 milions. La gent que no està per la independència sumen 1.419.455 vots. Per tant sí que hi ha molta feina a fer, però no ho tenim tan malament, més si contínuament el PP posa la pota amb sortides com les del ministre d'educació Wert, i la dèria del govern d'espanyolitzar els catalans. Què pretenen? que ens enfrontem entre nosaltres per qüestions de llengua i legitimar una tornada a l'ordre socarrimat del passat com si fossin novament els salvadors de la pàtria?, els cascos blaus de la insurrecta Catalunya?

Per altra banda trobem a faltar veus solidàries dels intel.lectuals i els polítics demòcrates espanyols. Què voleu?, això de perdre la mamella que els peixava tira enrere a qualsevol, a qualsevol que no tingui un fons realment demòcrata. I Europa què hi dirà? Trobarem prou suport a fora? Totes aquestes reflexions no ens han de fer mudar el pas, cal veure els inconvenients per estudiar la manera de superar-los.

Que ERC vulgui donar suport a Ciu en els afers puntuals de sobirania, pressupostos, mesures contra la crisi galopant etc, encara que no formi part directament del govern, no deixa de ser un camí. La resta de partits sobiranistes o quasi no haurien de posar pals a les rodes i tots plegats uns i altres, haurien de defensar el benestar del poble i les seves aspiracions i voluntats majoritàries, en comptes de guardar-se les espatlles de la cadira que ocupen. Estem cansats de votar gent que l'únic que procura és preservar-se en el poder.

De cara al proper referèndum, els polítics catalans haurien de fer pedagogia per explicar sense embuts el que recaptem i el que hem de donar a Espanya, el perquè de cada retallada, com aniria l'economia si fóssim sobirans i començar a preparar les estructures de país (recaptació d'impostos, justícia...) per tal d'assolir la independència de la manera menys traumàtica amb Espanya, però més ràpida i eficaç per Catalunya.

Els ciutadans també tenim feina: informar-nos, no fer-nos enrere i opinar i dialogar sobre la realitat per tal de crear un consens cada cop més ampli cap a la data simbòlica del 2014. De fet l'independentisme ha pujat i s'ha radicalitzat. Us imagineu aquesta realitat fa només deu anys? Quan la paraula independència era gairebé tabú? El camí a seguir ens el senyala la nostra pròpia història i el present farcit d'inconvenients amb una Espanya que ens espolia, ens insulta i pretén esborrar la nostra identitat. Hi ha algú que encara dubti del camí a seguir? Seny i coratge, amics, que el futur és nostre!

ELS INCOVENIENTS DELS VIATGES

Joan Ramon París

Després de veure el film 127 hores de l'aclamat director de "Transpointing", la seva temàtica m'ha servit per a reflexionar sobre la filosofia dels viatges i sobretot com aquests poden convertir-se en un repte de "superació personal".

Em crida l'atenció l'odissea d'un home acostumat a vèncer les muntanyes; un dia queda atrapat a les roques i al cap de cinc dies es veu abocat a prendre una dràstica decisió. Aquest home va haver de tallar-se el braç per a sobreviure i aquest fet li canvià la vida, ja que es dedicà a ajudar a la gent en l'àrea de "creixement personal".

Independentment del que hom veu a la pel·lícula, la idea que l'atzar o el destí està sempre present en nosaltres, es manifesta en tota la seva cruesa en els viatges. Aquí, en la solitud, sense ningú que et doni suport et veus obligat a resoldre problemes amb els quals mai no hi hauries pensat.. Em refereixo naturalment als viatges en solitari, ja que els anomenats "organitzats" gaudeixen d'un ventall de teòrica protecció. Anar en grup, hotels inclosos etc. garanteix als consumidors un teòric nivell de "seguretat" amb el qual pots compartir unes vacances rutinàries. Però, de vegades el destí juga males passades i el que sembla una destí tranquil pot convertir-se en una autèntica catàstrofe. Aquest és el cas de molts dels viatgers que viatjaren a Pukhet (Tailàndia) dos dies abans que el tsunami provoqués milers de morts en la zona. Encara avui sento calfreds, quan recordo aquelles famílies amatents per gaudir d'unes vacances en un lloc que se suposava "segur".

La paradoxa d'aquell avió és que la gent em prenia per boig quan comentava que el meu destí era Cambotja. I és que la imatge d'aquell país encara està associada amb la inseguretat i el perill, entra la seva visita fora dels paràmetres habituals. No obstant això, van ser molts els qui es van dirigir a un tràgic destí, desconec si els que desplegaven un ampli somriure, pensant sentir-se segurs, van poder retornar d'aquell infern.

És clar que per molt segur que vulguis anar, desconeixem el futur i sempre oblidem la incertesa dels resultats. Perquè els perills poden ser de diversa índole, però el que està estadísticament provat és que la major part dels viatgers que sofreixen

contratemps en països tropicals és a causa de malalties d'origen víric.

Això és exactament el que va ocórrer en un viatge que vaig realitzar a Filipines fa ja molts anys. Era l'època que Amparo Muñoz s'acabava de proclamar miss Univer a Manila, quan les expressions dels homes manifestaven molta emoció al pronunciar el seu nom.

Doncs bé, es tractava d'un viatge en grup que havia organitzat una agència convencional (pecats de joventut) per l'extrem orient. Es tractava d'allò, que ara em sembla tan horrible, d'estar sopant en un país i desdejunant en un altre, de sumar escales sense assabentar-se absolutament de res del que estava veient. Col·leccionava països inserint banderetes en espais buits amb la vana il·lusió que aquella forma de viatjar era l'única i definitiva opció vàlida.

En aquell viatge vaig tenir ja l'oportunitat de fer alguna que altra escapada que sortia del programa encotillat que habitualment el turista es veu obligat a acceptar. En aquest sentit l'excursió al sud de l'illa va ser una experiència inoblidable: viatjant en joncs xinesos, travessant selves verges, per a desembocar en platges paradisiàques.

Però, la meva sorpresa va ser majúscula quan poc després de tornar d'aquell viatge, quan encara percebia l'aroma del salnitre dels mars del sud, m'assabento de la terrible notícia de la mort d'una noia que formava part d'aquell grup. Un virus desconegut havia atacat el seu organisme, de res van servir els tractaments que a la desesperada es van realitzar als Estats Units ja que no va haver cap manera algun d'aturar el fatal desenllaç. No deixo de pensar que és el destí qui escull, i que aquell virus maligne va "estar ballant" al voltant de nosaltres mateixos fins a escollir l'organisme en el qual havia d'expandir-se. Però podia haver estat qualsevol dels que realitzàvem aquell viatge, en el qual la bellesa es va trobar estretament unida amb la mort.

He parlat de causes majors però n'hi ha algunes, per petites que siguin, que poden alterar el curs dels esdeveniments. Aquí en va una de divertida: a l'aeroport de Bombai veig que un grup de policies observen amb interès el contingut de la meua maleta.

A l'acte caic en el compte que potser és la medicina homeopàtica la causa del seu excés d'atenció. A l'obrir l'equipatge s'amunteguen per a comprovar si allò pot ser droga, passant per l'olfacte de tot aquell batalló.

Com que comproven que no és cap substància tòxica em deixen passar, però a la meua arribada a Barcelona (on sempre he passat desapercebut) em tornen a parar. Tornada a obrir l'equipatge i el consegüent mosqueig en el qual vaig poder

de la contemplació del Tigris en tota la seva esplendor, de les restes del vell pont en ruïnes, de la muralla enclavada en punxeguts becs, de les enormes grutes habitades en la muntanya; va tenir la seva contrapartida en una nit glacial, totalment vestit, espetegant les dents malgrat dur el folre polar, matalassos durs com si fossin de pura roca. Anècdotes n'hi ha moltes, com el creuar la duana a peu entre Xina i Vietnam en un estret pont sobre el riu Kwai, intentat sortejar els camions que es

dirigirien cap a la part Xinesa carregat amb el meu equipatge. O el nefast encreuament de fronteres per a passar a Israel, el país més problemàtic que he vistat a la meua vida, A la duana vaig romandre 5 hores en les quals vaig ser registrat a consciència, obligant-me fins i tot a fer una foto de la càmera al sostre, posant-te la roba bruta en un munt per a llambregar-la peça per peça, obrint els paquets de tabac per a treure'ls per peces, calçat per raigs x, etc. I això que quan hi vaig anar la situació era aparentment "normal", caldrà imaginar com està en l'actualitat. Són diverses les ocasions que m'he sentit vulnerable davant situacions una miqueta

Temples de Politana

comprovar que la connexió policial és bona, però que ni uns ni uns altres entenen res d'homeopatia. Diferent al cas d'aquells mosquits grans com borinots que atacaven "en esquadro" quan vaig estar a l'Amazones, o la d'aquella petita tortuga que va aprofitar una distracció meua per a mossegar-me l'índex i refugiar-se en la seva segura closca, o la d'aquella paparra que es va quedar incrustada en la sabata després de desdejunar un bon fart de sang.

La realitat és que el principal "enemic" de qualsevol viatger que vagi als països tropicals són "els mosquits" i les seves nefastes conseqüències: dengue i malària. A pesar de ser clivellat per ells en repetides ocasions no vaig ser contagiats d'aquestes malalties, i puc comprovar de nou que tot està sota els efectes de la "roda de la fortuna". Altre tipus d'inconvenients ve determinat per les deficiències en infraestructures dels països que es visiten. Per a mostra, en l'últim viatge que he fet al Kurdistan, i concretament al bell poble de Hasankey vaig haver de pernoctar en una pensió infame. Però no vaig tenir elecció, ja que es tractava de l'única pensió que havia en aquell meravellós "poble" enclavat en l'àrida estepa. Però el preu de la bellesa,

complicades. A manera d'exemple en la frontera entre Laos i Cambotja em vaig veure obligat a creuar la selva en vehicles 4x4 sense tenir idea exacta de cap a on ens dirigiríem. Una vegada arribat a un poblat de barraques situat a la vora del riu, vaig comprovar que no tenia més remei que pagar 40 euros per a llogar una barca que em va portar fins a una petita illa al centre d'aquell riu on es trobava la duana. Mai no vaig haver de creuar un riu per a creuar un país, en el qual els locals van aprofitar el passatge per a arribar als seus propers poblats. Més endavant la ruta va seguir per deltes i manglars, parant en remots poblats perquè el barquer havia de saludar als parents, així vaig estar esperant en el Mekong fins que va acabar la tertúlia. Fou en aquell mateix viatge on vaig caure al riu i vaig haver de navegar una estona per les seves lleres, al final em vaig agafar a unes branques amb les quals vaig poder "amb prou feines" sortir i poder contar a tot el poble l'aquàtica experiència. Potser un altre dels llocs que he sentit la "vulnerabilitat" va ser en el meu darrer viatge a Turquia. Va ser exactament a Harran un poble enclavat en el cor de Babilònia a escassos quilòmetres de la frontera Síria. L'ajuntament del

districte m'havia organitzat una excursió per a visitar els llunyans jaciments que es troben en les estepes. Després de transitar diversos quilòmetres per paratges desolats el 4x4 en el qual anava va frenar brusca-ment i el conductor em convidà a passar a un altre cotxe que estava situat en el no-res. Era allò una pel·lícula de segrestos o es tractava de la realitat pura i dura?. Perquè aquella va ser la sensació que vaig percebre primer i que, com a tot ser humà, li entra la por. No obstant això, en aquests casos cal posseir l'instint de la "no-reacció" al mateix temps que desenvolupes una labor de "desprendiment" de

"relativització" perquè la "ment" no et jugui males passades. I curiosament quan "no esperes res" les coses es desenvolupen tal com han de ser. Així amb el meu millor somriure vaig pujar en aquell taxi i vaig continuar el passeig per aquelles remotes terres. Com aquella vegada que em vaig topiar amb micos i vaig traspasar el camí en el qual estaven situats sense donar-los importància, o quan "vaig dialogar" amb gossos turcs per a no ser atacat quan venien en actitud agressiva.

Tornant a la pel·lícula 127 hores, el protagonista quan balla en aquelles muntanyes desolades vol creure's "immortal", totalment invulnerable a tot. En realitat entra en una espècie "d'èxtasi" místic en el qual la naturalesa és un mitjà per a arribar a la plenitud. En aquest instant que se sent fluir en favor de la seva pròpia llibertat, tota la resta no importa. I s'adona que el camí "de renúncia" en un plànol emocional (la trobada amb aquelles noies i el posterior comiat) no han estat endebades. En realitat en aquella dansa en la qual s'expressa la màxima felicitat es trasllueix la trobada amb si mateix. Semblat a aquest plantejament esdevé quan prepares un viatge i sobretot quan les coses marxen. Hi ha fluïdesa en el cos, la ment desperta, els successos esdevenen ràpidament i un es desprèn de tot per a deixar-se anar. No obstant això, aquesta sensació no deixa de ser un miratge quan de cop i volta et trobes amb la crua realitat.

De fet la vida és un perfecte complement d'avantatges i inconvenients, virtuts i defectes, bo i dolent, positiu o negatiu,... etc. que conformen una unitat dissociada sense la qual no és possible avançar. Pot ser "sublim" el moment de plenitud,

Harran (Turquia)

però en certa manera també ho és resoldre els problemes de la nostra vida quotidiana. L'accident que sofreix el protagonista es pot entendre com una metàfora de la vida mateixa, de com el nostre camí està plagat de marcats clars i obscurs. I igual que aquest protagonista que queda atrapat en la roca, el sentir-te "vulnerable" a tenor de les circumstàncies que t'envolten fa que se succeeixin "imatges" de la teva vida com si fos una pel·lícula. Manifestem idèntica actitud d'angoixa quan els records ens envaeixen plantejant-nos altres opcions de les quals vam realitzar en el seu moment. És en certa manera, un treball introspectiu en el qual afloren totes les nostres pors i flaqueses que estaven submergides en el més profund del nostre ésser.

Però aquestes situacions succeeixen, i només puc agrair al destí que així sigui. Així em va ocórrer a Palitana (Índia) on després de pujar els 3.000 graons i quan ja em trobava al cim de la muntanya, vaig notar un insuportable picor a l'esquena. Potser va ser a causa de l'esforç realitzat, potser tenia el seu germen quan vaig sortir d'Espanya, potser vaig ser contagiada per algun vacil que circulava per l'atmosfera hindú. La veritat és que observant els impressionants monestirs de les muntanyes, se'm va declarar un herpes que cobria una gran part de l'esquena. Abans de res, resignació, vaig haver de baixar la muntanya (els 3.000 graons) en aquelles condicions. Però a l'hora que baixava els graons, intentava sostreure'm de les molèsties sentint la brisa de la mar propera, contemplant la bellesa que tenia davant meu.

Vaig tenir sort que no feia calor, però poca fortuna

al comprovar que aquell lloc de peregrinació no tenia la infraestructura mèdica necessària per a un tractament. Hauria d'esperar arribar a Ahmenabad la capital del Gujarat per a rebre el tractament adequat.

La nit va ser terrible, i em vaig sentir envaït de vells malsons, de l'enfocament que havia donat a la meua vida, del que tenia la sort de tenir i el desavantatge del que mancava. Però havia de tenir paciència i desenvolupar l'esperit d'acceptació "" davant una sèrie d'esdeveniments que escapaven a tot control. Vaig haver de recórrer 200 Km. en autocar, per a consultar amb un homeòpata perquè em prescrivís el tractament adequat al cas.

La part divertida és que vaig haver de recórrer 8 Km en bicicleta per a dirigir-me al lloc de la consulta, traspasant controls policials davant la mirada incrèdula dels policies que no entenien la visita a un homeòpata per part d'un estranger. És en els viatges en solitari on perceps els vaivens de la vida en tota la seva intensitat, en l'àmbit de la fluïdesa (rememorant vells sentiments perduts: jugar en una platja amb nens vietnamites) com d'amargor (ésser espectador del sofriment d'un gos que va ser atropellat per un vehicle).

No obstant això, és en les contrarietats i quan no pots "controlar" on trobem una veritable escola d'aprenentatge. I puc exposar a manera d'exemple, el que va succeir en el meu últim viatge a les muntanyes georgianes de Turquia. Allí en el poble de

Barhal, situat en el més recòndit d'una serralada, vaig sofrir una forta caiguda per culpa de la neu i el gel que cobrien el terra. No vaig poder evitar copejar-me l'esquena i el cap, tot va ser ràpid i al mateix temps semblava que succeïa amb alentiment. Mentre queia i el meu cos s'estavellava contra el terra pensava que si aquest fos el meu últim viatge em quedaria la il·lusió de romandre en un lloc bonic. No tenia per què lluitar, sinó acceptar el que el destí m'oferís.

Per sort, vaig poder incorporar-me i igual que a Palitana, allí no havia metge vaig haver de resignar-me a agafar un tot-terreny a l'endemà que em va transportar per 25 Km per carreteres de vertigen a través de les muntanyes.

Ja a Yusafeli, (capital provincial) vaig poder ser atès fent un passeig pels afores del poble per a fer les radiografies en l'hospital de la zona. Tot això no sols va servir per a comprovar com eren les infraestructures sanitàries turques, sinó també per a plantejar-me fins on podia arribar amb les meves pròpies flaqueses.

Però el viatge, no deixa de convertir-se en una estranya i de vegades misteriosa paradoxa de la nostra pròpia existència. Tot pot convergir en una estranya barreja de negatius i positius. De fet, l'aventura per a bé o per a mal ens serveix en safata noves eines mitjançant les quals podem reconstruir les nostres vides a la vista de nous enfocaments i perspectives.

Hasankey (Kurdistan)

SOMRIURE FÀCIL

Mònica Moyano i Pirieta. Col·laboradora de l'Àmbit Maria Corral

L'altre dia vaig fer un experiment. Volia fer riure a algú. Anava passejant per un parc i de gent no me'n faltava. Vaig veure venir dues nenes de front. Els vaig somriure, van riure. En una botiga, en tornar-me el canvi, vaig respondre "gràcies" amb un somriure. Em van somriure. Tant d'èxit en els meus somriures no prové de la mida de les meves dents, té un secret: sóc una estrangera a la Xina. La gent, en veure com intento intercanviar una salutació o unes senzilles paraules, em somriu amb una barreja de curiositat i benvinguda. Els resulta estrany que una estrangera desitgi comunicar-se. Per a mi aquest tipus de comunicació és molt agradable, la veritat. Després d'aquest anar i venir de somriures em plantejava com rebem nosaltres els estrangers que estan a la nostra terra. Quantes vegades hem dit a algú dels que vénen al nostre país a treballar que parlen la nostra llengua molt bé? O quan ens han preguntat alguna cosa, els hem respost amb un somriure? No podem generalitzar, però vist des de

fora sembla que, per la nostra reacció vers ells, a vegades ens molesten.

Si aquest experiment d'anar somrient per aquí se m'hagués acudit fer-lo a les nostres terres occidentals, potser les nenes m'haurien mirat estranyades i se n'haurien anat corrent a buscar la seva mare. Potser m'haurien recomanat anar a veure un especialista psiquiàtric. Qui sap. Per si de cas no ho provaré.

Avui m'agradaria poder desfer un estereotip: que els xinesos tenen una expressió seriosa i impassible. Almenys els xinesos amb els quals m'he relacionat jo han demostrat que són molt sensibles al somriure. No deu ser que els xinesos de la nostra terra detecten en nosaltres una certa reserva vers ells? El somriure és universal, no necessita paraules per a ser ple de sentit. Somriguem! Per l'orifici de la boca es començarà a obrir una mica el nostre cor.

Àbit Maria Corral

Xina, octubre 2012

HA MORT LO WISQUI

Eulàlia Solà

El Wisqui era un gosset que va aparèixer per Artesa durant el 2004; segons es va saber sobrevivent d'un grup de gossos que voltaven per Puigverd i que encaçats i apedregats pels nens del poble van poder escapar de la bretolada matussera. Van seguir el canal i algun d'ells com el Wisqui, van aparèixer per Artesa. Dels altres no se'n va saber res més, ell va vagar pel poble un any llarg. S'alimentava de crostons de pa i de fruita del camp, li encantava. La quitxalla del poble, sempre respectuosa amb els animals, li donava menjar i foren ells qui li posaren el nom de Wisqui. Ho sé de bona font perquè el meu petit, el Pau, era entre la colla.

Els de l'Alternativa estàvem amb l'intent d'obrir una protectora, però no encertàvem el quan ni el com. Des de feia anys, ja amb el consistori del Josep Drudis, havíem pogut aconseguir que l'Ajuntament establís un acord amb una canera de Lleida, generalment era "Amics dels animals" i a canvi d'una quantitat per animal acollien els gossets perduts pel

poble, però això no era regular i només funcionava de tant en tant. En temps del Ricard Pons ens van cedir l'antic escorxador com a futura i possible protectora, el Wisqui va ser el primer a entrar-hi. Les dependències no oferien cap tipus de d'estança digna ja que eren els primers temps i no teníem cap mitjà per fer acollidor l'espai. Recordo que estava dins d'una caseta de porcs amb una reixa al damunt perquè no s'escapés. Buixia i estava molt enfadat perquè no li agradava estar tancat. Segons el veterinari tenia uns vuit anys i poc futur de cara a l'adopció (en general la gent vol gossos joves). Vam decidir quedar-nos-el per l'era, una finca a prop del poble. A partir d'aquell moment va gaudir d'un espai, menjar, aigua neta i carícies. També tenia una feina: guardar el mas i la va fer bé: mai més no ens hi van entrar. Al cap de dos anys llargs- la protectora ja funcionava i havíem millorat molt l'estat de les dependències- va aparèixer una gossa, la Bruna, amb set cadells d'un mes i mig, esquerps i porucs, ja que s'havien criat dins d'un tub de reg i s'amagaven cada cop que veien un humà. Un d'aquests cadells, el Barlet, va ser el company inseparable del Wisqui; ens va ajudar a educar-lo i ara és mansoi, obedient i afectuós.

Tothom recorda els animals que ha tingut al llarg de la vida, però com les persones, uns es recorden més que altres.

El Wisqui era un gos sense pedigrí, ben segur creuat de pidbul i gran danès; oferia una imatge ferotge i poc acollidora, una mica malcarat en aparença, però en realitat era intel·ligent, noble i cordial i mai no va mossegar cap humà ni gran ni petit. Amb els seus companys cànids no podem dir el mateix, era territorial i poc amic de compartir- el Barlet era una excepció- ja que era com el seu fill. Ho dic perquè abans del Barlet li havíem portat algun animalet adult i sempre havien acabat partint peres, per això em vaig decidir per un cadell, no el veuria com un rival i creixeria al seu costat sense adonar-se'n. Així va ser, eren inseparables i encara que el petit ja li pujava un pam, qui manava era ell i l'altre obeïa com un corderet. Ell li va ensenyar a no entrar en certes dependències del mas: la llar de foc, l'hort on hi ha les verdures...a seure a l'ordre, a acudir quan el criden...De bordar el Barlet no en volia saber res, ho havia de fer el Wisqui. Ara que ja no hi és no li toca més remei, però el seu buixit és de dol, el busca pertot, fins fa córrer el pestell de la llar de foc i entra a la dependència prohibida, però tot és envà i s'ensuma que ja no tornarà. Va fer l'última visita al veterinari ara farà just una setmana, per donar-li la darrera injecció, la que el separaria de la vida, però que l'alliberaria de l'agonia de la mort.

Va viure amb dignitat i afecte i així va morir, tal com hauria de ser la vida de qualsevol ésser viu si hi hagués justícia.

NADAL: UN CONTE

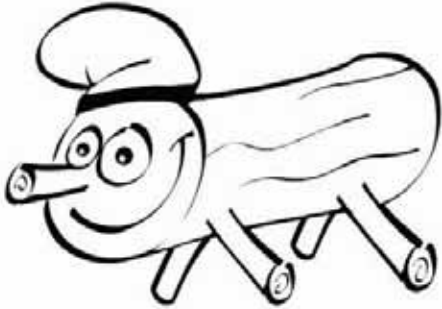
Mateu Ramon

Sí, he de contar-vos un secret:
crec que jo també vaig gaudir del Nadal.
Encara que avui no ho sembli.

L'assaboria
quan el Nadal aparentava
una veritat guarnida de conte,
molt abans que els contes es transformessin
en crua veritat.

Nadals d'il·lusions:
orbres de cartró i molsa,
joc de fang o fusta pintada
per gravar dins la innocència
el rol perpetu de deïtats i treball.

Nadals de cagatió,
on ja apreníem i gaudíem
del poder del bastó
damunt l'escorça recargolada
d'un tronc d'olivera submisa,
fins treure quatre llaminadures
d'unes entranyes afartades
amb àpats d'artifici,
induïts per les rialles dels que ja en dèiem gent gran.

Sí, em penso que llavors jo gaudia del Nadal.

Nadals a la vora del foc viu,
buscant l'ardor molts cops efímera
d'un trosset de flama compartida
i engolint el fum massís
que no encertava a escalar la xemeneia.
Així lluitàvem vers la fredor
que ens mossegava com una rata
els voravius dels dits i les orelles.

I anava a missa
i m'ensenyaven i cantava ...
les nadales en castellà,
i els meus llavis candorosos
es sumaven
al llarg estol d'empremtes ensalivades
damunt d'un genoll infantat,
on tants creients per un dia
acudien a adorar.

Nadals de taula parada, aglomeració de família
al voltant d'una sopera
on el brou d'una gallina que no podia
es barrejava amb massa flaires entrecreuats.
Era llavors tan petit
que qualsevol taula m'excedia
però un primer albir ja m'apuntava
que damunt seu
durant l'any el menjar tenia regust a poc
i per Nadal els plats feien escumejar rialles.

Sí, llavors jo encara gaudia del Nadal.

Nadals de corredisses i relliscades
pels carrers de sempre,
passant de llarg davant d'una escola
amb la que teníem encara
un grapat de deures pendants.

Jorns sencers de desitjos i temences
vers la cruesa d'una nit propera on,
uns mags llunyans i desconeguts
acudirien, més poderosos
que pares i mestres,
a jutjar i sentenciar
comportaments i il·lusions
de cada un dels petits mons d'infant.

Sí, aquests eren els Nadals de conte
que avui recordo de la meva llunyana infantessa,
fins que els contes es feren
poc a poc avorrits
i jo vaig anar perdent,
com qui no se'n dóna compte,
el rol marcat de nen.

La vella taula dels Nadals es tornava
cada vegada més baixa i més ampla,
del seu redós s'escurçava any rere any
el nombre de plats i de cadires.
Enfilalls de bombetes de colors
il·luminaven l'agonia
d'un arbre moribund que omplia
el racó d'una estança cada cop més buida.
S'anà esvaint el flaire a brou i a fum,
fins i tot ens deixà
l'aroma a tabac de pot que usava el padrí.
Una calor sense rostre s'apropià de la llar
i els troncs de cagatió perderen del tot la gana.

L'escola del poble
tancà les portes per manca de naixements,
i nosaltres

ens dispersàrem pel món
acuitant la cua d'estels més joves i moderns
en la creença d'un nou guiatge.

Ens adonarem que la sexualitat
havia renyit feia dies amb l'Esperit Sant,
que les verges idolatrades solen ser de guix,
i que la Blanca Navidad
resplendeix més el seu albor a les pistes d'esquí
que als pessebres de les ciutats hipotecades.

Si algun cop el nostre Nadal tingué esperit
es degué perdre per alguna giragonsa.
Ignominiosos, els follets del temps
ens havien donat el tomb al conte.

En el nou que avui dia publiciten
el Betlem s'il·lumina amb rètols de neó,
la disfressa d'angelets ha estat llogada als dimonis,
a sant Josep el contractaren de caixer,
la seva dona treballa a hores omplint prestatges;
la pobra gent dels vorals
fa massa jorns que roman ensarronada.
Al nen Jesús el posaren a la guarderia,
el títol de diví l'han donat a la vaca,
el ruc s'ha tornat de cop massa llest
i al portal accepten l'or
fins i tot en el color d'una targeta.
Es desconfia del mags d'Orient
per por a que el seus paquets ens duguin bombes,
els capitostos del gran imperi
han nombrat per tot arreu
Santaclaus i Parenoels
com a redemptors de la canalla.

Esgarrifat per tanta follia, he volgut desvelar-vos el secret:
Si, avui m'ha vingut a la memòria
que fa molts anys, per Nadal jo gaudia de ser nen.

Desencantat, fins i tot
incinero aquell arcaic pergamí on deia
"per Nadal cada ovella al seu corral",
no sigui que el guionista amatent se n'assabenti
i vulgui reubicar
la meva diminuta figureta de fang
en la representació del darrer Betlem universal,
on els seus ajudants, rere dels bastidors,
mostren damunt de l'escenari
un ramat de mansos corderets que ni tant sols belen,
només gosen remugar mig d'amagat
encerclats per la foscor dins de la cleda.

PARE

Jordi Manet

No volies res més que el que et donava la vida
i, lliure de neguits, viure tranquil en un raval
d'un poble de plana.

Xerricaves el vi. Llauraves els camps
i comptaves els anys segons les collites.

Els dies s'escolaven amb els canvis de lluna
i l'hort i les mules i el podall i les branques,
i l'aigua del reg i les fruites i els bancals de panís
i les olives i les ametlles i l'espera pacient de la pluja.

L'enrenou de les ciutats no t'agradava
i no podies ser gaire lluny
del carrer que et va veure néixer
i llevar-te amb el primer sol del matí
i fer una becaina al migdia
i en pondre's el sol colgar-te al llit amb l'ànim serè
i treballar amb una rialla a la boca
i marxar un dia d'estiu quan el cel era clar.

Us estimo, vas dir, us estimo fills meus.
Senzill i bo, gran murri, tu eres el més savi.
Fes i deixa fer, era la teva gran frase.

MOTS ENCREUATS

Miquel A. Navarro

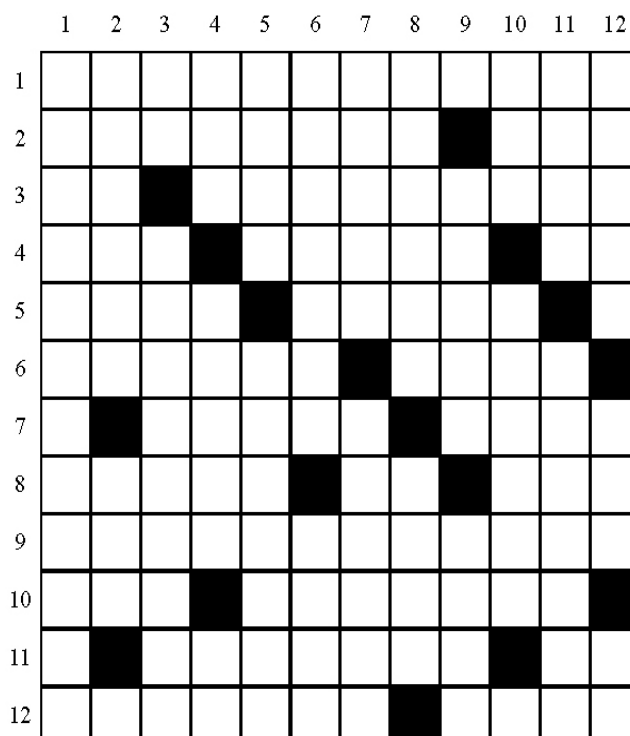
Solució pàgina 35

HORIZONTALS

1. Parentes de les meloneres. **2.** Acció d'operar. Al revés, fa us. **3.** Conjunció negativa. Petit grup d'estels. **4.** Peça cúbica. En bolígrafs i plomes. Actini. **5.** Al revés, bot, bota. Cartes de jugar. Vocal. **6.** Curtedat de vista. Sempre moren al mar. **7.** Nitrogen. Mil·lèsima part. Que en té sis davant seu. **8.** Agradosa, plaent. Nació pròpia. Tret, tirada. **9.** De forma titànica. **10.** Al revés, la tens o no la tens. Bategarà, bufarà. **11.** Acaba infinitius. Inclinar-se un vaixell. La meva. **12.** Porció de temps breu. Tota té el seu pany.

VERTICALS

1. Que condemna. **2.** Lloc ple de ruscós d'abelles. Meva. Nord. **3.** Nota musical. Pluviòmetres. **4.** En aquest moment. Dona la seva opinió. Societat Totalitarista. **5.** Grosser, tosc. Al revés, doni forma acanalada. **6.** Referent a l'actínia. Al revés, lloguer d'un vaixell. **7.** Cert color. No segur. **8.** Passar de dins a fora. Vellut o pelfa. **9.** Vocal. Al revés, voluntari de les tropes liberals catalanes després de la revolució de 1868. Era la moneda d'Alemanya. **10.** Llis, pla. Jersei gruixut. Cinquanta. **11.** Capacitat, aptitud. Al revés, que tenen sal i oli. **12.** Dona escandinava. Dret i rígid. Ocell o bé espavilar-se.

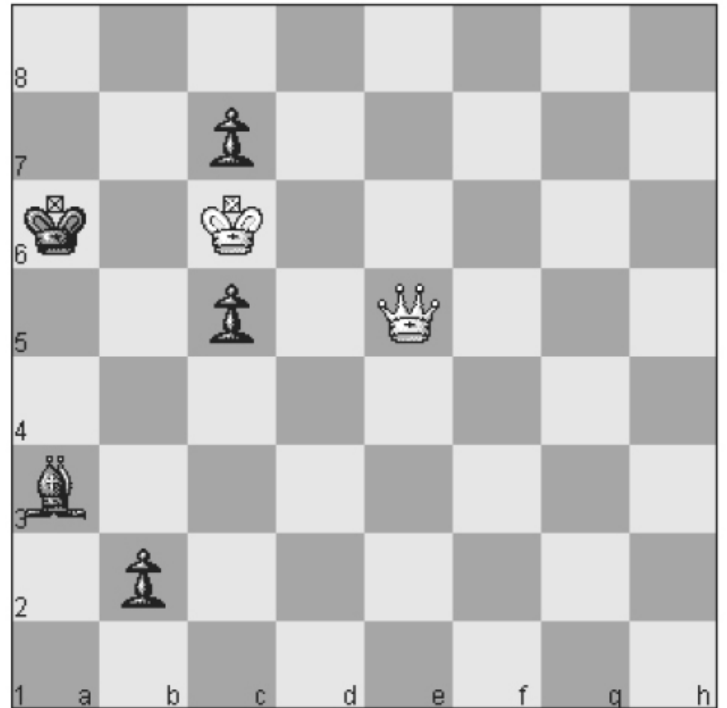
ENTRETENIMENTS

Solucions a la pàgina 35

PROBLEMA D'ESCACS

Albert Batiste

Juguen blanques i guanyen en 3 moviments.

SOPA DE LLETRES

Busqueu 10 estats dels EEUU.

X	A	N	I	L	O	R	A	C	L
V	H	E	S	U	F	O	T	O	R
A	I	T	E	X	A	S	U	L	I
L	O	R	S	O	T	I	K	O	R
A	G	I	G	E	S	M	A	R	N
S	A	W	O	I	P	R	G	A	O
K	U	T	A	H	N	E	U	D	G
A	E	N	T	E	R	I	G	O	E
F	A	G	I	F	U	W	A	I	R
R	I	A	M	O	H	A	L	K	O

SUDOKU

M. A Navarro i Lluís Gil

		1		3				
	4							2
			2	1	7			
3		8			5		4	
7					4	2		
		4		2		5	3	
	6		7		8			
8		3				7		
						1	5	8

VINDRÀ L'HIVERN

Fotos: Maria Cinta Mateu Vidal

-Vindrà l'hivern! i en la plana
la boirada sobirana
tancarà l'ultima flor,
i xisclant, batent d'aletes
fugiran les orenetes
oblidant tot el que mor.

-Vindrà l'hivern! i a manades
partiran remolinades
les fulles verdes d'estiu,

i de les branques mes velles
mort de fred cauran amb elles
dos petites dintre un niu.

-Vindrà l'hivern! i aquells dies
en que perfums i harmonies
s'hauran perdut en l'espai,
nostres cors, lluny de glaçar-se,
viuran sols per estimar-se
com no s'han estimat mai.

Apel.les Mestres

TELÈFONS I HORARIS D'INTERÈS

Ajuntament 973 16 71 62
 Assistent social: dimecres alterns.....973 16 73 15
 Correus: dilluns a divendres, 8-10 h, dissabte 8-9h
 Farmàcia.....973 16 72 04
 Veterinari de la Protectora Local:
 Jaume Armengol.....626 869 516

V3 Hospital Veterinari:.....639 367 888
 Metge.....973 16 72 91
 Metge urgències: Dies feiners: 15 h – 8 h i els festius
 tot el dia .....973 14 20 29 / 973 14 20 33
 Museu: 973 16 71 62
 (Ajuntament, hores convingudes)

SOLUCIONS ALS ENTRETENIMENTS

MOTS ENCREUATS

HORIZONTALS

1. Carabasseres. 2. Operació. Usa. 3. Ni. Asterisme. 4. Dau. Tinta. Ac. 5. Odre. Naips. A. 6. Miopia. Rius. 7. N. Mil·li. Setè. 8. Amena. MP. Tir. 9. Titànicament. 10. Raó. Alenarà. 11. R. Escorar. Ma. 12. Instant. Clau.

VERTICALS

1. Condemnatori. 2. Apiari. Mia. N. 3. Re. Udòmetres. 4. Ara. Opina. ST. 5. Bast. Acanali. 6. Actinal. Noli. 7. Siena. Incert. 8. Sortir. Pana. 9. E. Sipai. Marc. 10. Ras. Suèter. L. 11. Esmà. Amanits. 12. Sueca. Ert. Au.

SUDOKU

2	8	1	4	3	9	6	7	5
9	4	7	5	8	6	3	1	2
5	3	6	2	1	7	8	9	4
3	2	8	6	7	5	9	4	1
7	1	5	3	9	4	2	8	6
6	9	4	8	2	1	5	3	7
1	6	9	7	5	8	4	2	3
8	5	3	1	4	2	7	6	9
4	7	2	9	6	3	1	5	8

ESCACS

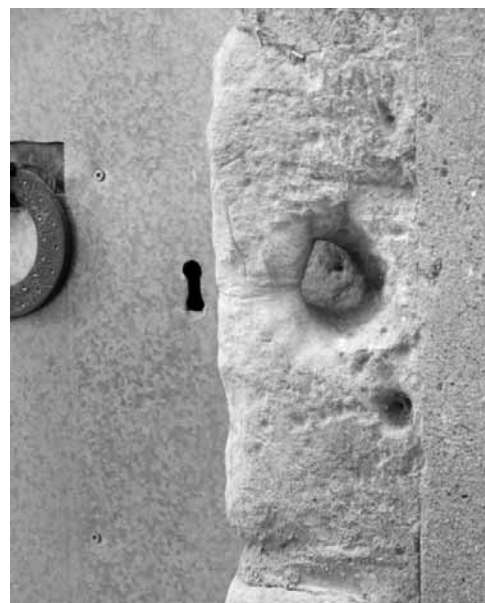
- Dg3, si b1=C (l'única peça que evita el escac i mat en la següent jugada)
- Dxc7, Cc3
- Db6++
- Si Ab4
- Dxc7, Aa5
- Db7++

SOPA DE LLETRES

LOUISIANA - IOWA - VIRGINIA - UTAH -
 COLORADO - ALASKA - CAROLINA - OKLAHOMA
 - OREGON- TEXAS

E N I G M A

Sabeu on és aquest forat?

Solució a l'enigma del mes passat: La fumera està en una teulada de la Vileta i és visible del final del carrer Europa

OBRES A LA PLAÇA MAJOR

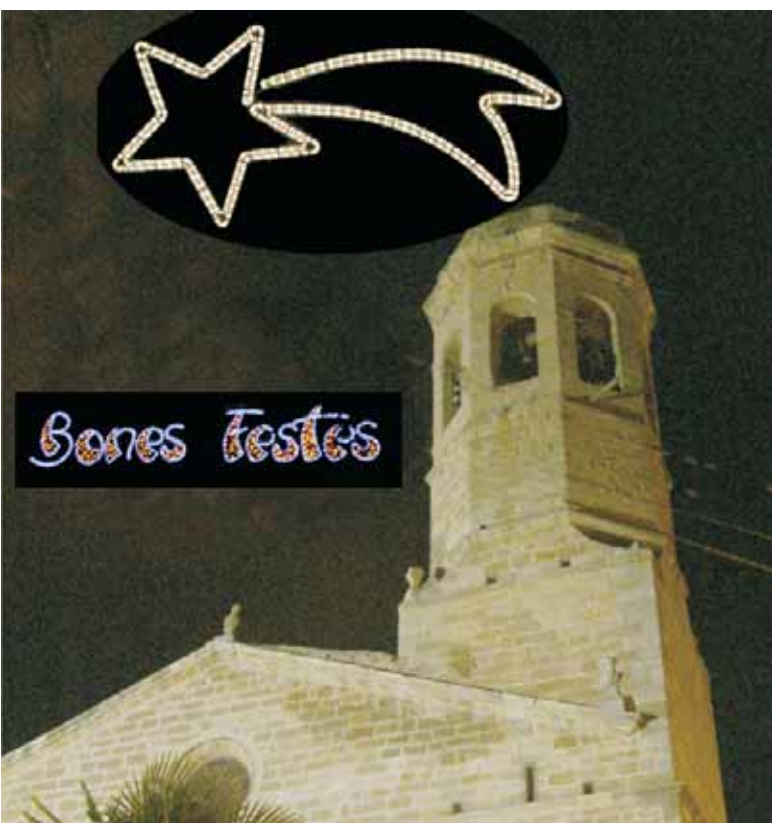
TOTS SANTS

IMATGES D'ACTUALITAT

CASTANYADA DELS JUBILATS

REPRESENTACIÓ DELS PASTORETS

ALGUNA COSA LLEU

Alguna cosa lleu i poderosa
que qualsevol paraula fa subtil
com si fos dita amb una veu molt
íntima.

Això sol ser Nadal, i la tendresa
que s'instal·la, tal volta agosarada,
al lloc mateix on, dia rera dia,
hi creixen el neguit o bé l'enveja.

No dura tanmateix la meravella
i el vent d'any nou s'endú de cop els
somis

i malfereix quasi tots els propòsits.
I jo em pregunto: ¿podem dir-nos bons
si ho som només a toc de calendari?

Miquel Martí i Pol